

Μαριάννα Τζιαντζή

«Έχετε ντομάτες χωρίς κοτσάνι;» ρωτώ τον κύριο πίσω από τον πάγκο της λαϊκής.

Φυσικά εννοώ το εσωτερικό, το ξυλώδες κίτρινο κοτσάνι που λογχίζει τον καρπό.

«Μα τι λέτε, κυρία μου; Το κοτσάνι είναι η σπονδυλική στήλη της ντομάτας. Εσείς μπορείτε να σταθείτε χωρίς σπονδυλική στήλη;»

Απομακρύνομαι. Ο μανάβης, που έχει δώσει στον εαυτό του τον τίτλο του «τοματάρχη» και τον βροντοφωνάζει με καμάρι, κουνάει αποδοκιμαστικά το κεφάλι του.

Μάλιστα. Οι ντομάτες διακρίνονται σε σπονδυλωτές και ασπόνδυλες. Οι δεύτερες είναι ακριβότερες και δυσεύρετες.

Να 'ταν μόνο το κοτσάνι... Εκτός από την ξύλινη γλώσσα, υπάρχει η ξύλινη ντομάτα, το ξύλινο καρπούζι, η ξύλινη, η άνοστη ζωή. Ντομάτες με ομοιόμορφο χρώμα και μέγεθος, με στιλπνή φλούδα, ντομάτες που έχουν διανύσει μεγάλες αποστάσεις μέχρι να φτάσουν στον πάγκο και που αντέχουν πολλές μέρες στο ψυγείο χωρίς να ζαρώσουν. Καμωμένες από αυστηρά ελεγχόμενους σπόρους, καλλιεργημένες με αυστηρά ελεγχόμενα ζιζανιοκτόνα και λιπάσματα.

Οι κολοσσοί της γεωργικής βιοτεχνολογίας έχουν επιβάλει σε όλο τον κόσμο τους όρους τους, τις γεύσεις, τα ψέματά τους που γίνονται οι αλήθειες μας. Πώς να νοσταλγήσουν οι νέοι κάτι που δεν γνώρισαν;

Ξέρω, δεν υπάρχει τίποτα το ποιητικό στην ντομάτα, δεν γράφτηκαν γι' αυτή στίχοι, όπως για το πεύκο και το κυπαρίσσι, το θυμάρι και την άγρια μέντα. Κι όμως, η ντομάτα ήταν και είναι το σήμα κατατεθέν του ελληνικού καλοκαιριού, του τραπέζιού των φτωχών αλλά και των λιγότερο φτωχών.

Καλοκαίρι του '44. Στη νεκροψία που έγινε στο πτώμα μιας ηρωίδας της Εθνικής Αντίστασης, το οποίο βρέθηκε πεταμένο στον δρόμο ύστερα από τα βασανιστήρια που είχε υποστεί στην Ειδική Ασφάλεια, στο κατεδαφισμένο πλέον ξενοδοχείο «Κρύσταλ» της οδού Ελπίδος, στην πλατεία Βικτωρίας, αναφέρεται: *«Ο στόμαχός της περιείχε τροφές εξ άρτου και ντομάτας».*

Ντομάτα και ψωμί ήταν το τελευταίο ταπεινό γεύμα της **Ηλέκτρας Αποστόλου**. Όμως εκείνα τα μαύρα χρόνια, τουλάχιστον η ντομάτα ήταν ντομάτα, όχι όμως και το ψωμί, καθώς το αλεύρι ήταν νοθευμένο με πριονίδι και άλλα αδρανή υλικά.

Ο απαιτητικός, ο «έξυπνος», ο ψαγμένος καταναλωτής αν πληρώσει, βρίσκει. Όμως οι πολλοί αναγκαστικά τρώμε ντομάτα που μόνο στο χρώμα και το όνομα μοιάζει με την παλιά. Συνηθίσαμε να μη ζητάμε πολλά – και όχι μόνο από τα λαχανικά και τα φρούτα, αλλά κι από τον εαυτό μας και, κυρίως, από τους αλαζόνες «τοματάρχες» της μεγάλης αγοράς της πολιτικής και του χρήματος.

Πηγή: efsyn.gr